

Aan: Gemeenteraad Enschede

Datum:
14-06-2023

Ons kenmerk:
2023.1406 – Zienswijze Participatie

Uw kenmerk:

Betreft: zienswijze Participatietraject nieuwe Subsidieverordening.

Geachte leden van de raad,

In de vergadering van de Stedelijke commissie – Bestuur en Middelen op 22-5-2023 is informatie over het 'Participatietraject nieuwe Subsidieverordening' besproken. Tijdens de discussie werd o.a. gevraagd naar de mening van de Dorpsraden van Lonneker en Boekelo. Dit is volgens de opstellers niet nodig omdat alle wijkorganen in het proces dat heeft geleid tot de subsidieverordening hebben geparticipeerd in coproductie en als er afwijkende meningen zijn bij participatie niet iedereen het naar de zin kan worden gemaakt.

In de ogen van de Dorpsraad Boekelo is de coproductie niet goed verlopen. Naar aanleiding van de voorgelegde notitie en voorstel Participatie Wijkorganen 2023 Hebben wij op 17 april 2023 een zeer uitvoerig 8-pagina lang document met vragen en gedetailleerde opmerkingen aan de projectleiding verzonden. De beantwoording was zeer teleurstellend en de kernpunten vinden we in de huidige opzet niet terug.

Met deze brief willen wij u daarom informeren over onze inhoudelijke bezwaren op hoofdlijnen:

1. Het gebrekkig verlopen participatieproces.
2. Geen heldere probleemstelling of analyse van huidige situatie.
3. De hele regeling is verengd tot, en gefocust op de subsidieverordening.
4. Ontbreken essentiële elementen uit de Regeling Wijkorganen 2008.
5. Er is geen meerwaarde meer voor een gekozen Dorpsraad.

Samengevat

De Dorpsraad Boekelo concludeert dat de Regeling Wijkorganen 2008 met de bijbehorende Notitie Wijkorganen en Adviesafspraken onvoldoende wordt vervangen door een Subsidieverordening en door een nooit voorgelegde invulling van artikel 10 van de Participatieverordening.

De samenhang van de nieuwe participatie opzet met de gemeente Enschede en tussen de Subsidieverordening en Artikel 10 van de Participatieverordening is onduidelijk en vrijblijvend. Het is een bron voor misverstanden die de Wijk- en Dorpsdemocratie niet versterkt, maar in onze ogen eerder een verzwakking is van de Wijk- en Dorpsdemocratie.

Namens de Dorpsraad Boekelo,

Andre de Boer
Voorzitter

Ben ter Stal
Secretaris

1. EEN GEBREKKING VERLOPEN PARTICIPATIEPROCES

Tijdens de eerste bijeenkomst 'Versterking Wijk- en Dorpsdemocratie' op 4-7-2022 is een kerngroep samengesteld en is afgesproken dat ook een klankbordgroep zou worden samengesteld die de kerngroep op digitale wijze kan adviseren op basis van conceptstukken. Twee à drie belangstellende (waaronder de Dorpsraad Boekelo) hebben zich hiervoor aangemeld. Men heeft echter vanwege het beperkt aantal aanmeldingen besloten geen klankbordgroep op te richten. Hierdoor werd het degenen die zich hadden aangemeld ontnomen om de kerngroep te adviseren.

Tijdens de tweede bijeenkomst op 9-11-2022 werden een aantal participatiemodellen gepresenteerd die door de kerngroep waren bedacht. Het zogenaamde 'getrapte model' met drie treden had de voorkeur bij een meerderheid van de aanwezigen. Over de derde trede in dit model stond het volgende beschreven:

3. Gekozen wijkraad (verdelen en besluiten) – zware voorwaarden wijkraad < =stad

- Gezamenlijk maken en uitvoeren van dorps- of wijkagenda (toekomstvisie/wijkplan);
- Voorleggen van keuzes over de besteding van middelen;
- Representatie zijn voor de wijk;
- Aanvullende voorwaarden: Openbare verkiezing, bestuur van minimaal zeven personen.
- Taak gemeente: actief informeren van de wijkraad over zaken binnen haar werkgebied;
- Taak gemeente: waar nodig ondersteuning geven aan de wijkraad bij haar werkzaamheden én de openbare verkiezingen (voorbeeld Boekelo).

Subsidie(soort)

- Er is in de wijk maximaal 1 toegekende wijkraad die subsidie ontvangt;
- Subsidie afhankelijk van gekozen profiel (op- en afschaling is mogelijk).

Waar expliciet wordt gemeld dat een gekozen wijkraad representatief is voor de wijk. Hierbij werd tijdens de bijeenkomst de Dorpsraad Boekelo als voorbeeld genoemd.

In de derde nieuwsbrief van januari 2023 wordt in de paragraaf over de contour voor samenwerkingsafspraken 'het traptreden model' weer aangehaald en nader verklaard. Verder staat in deze nieuwsbrief dat is besloten drie documenten op te leveren:

1. Een formeel document over de samenwerking tussen gemeente en wijkorganen waarover het college en de raad zullen besluiten
2. Een handreiking voor wijkorganen en de ambtelijke organisatie hoe dit in de praktijk uitgevoerd kan worden
3. Een uitvoeringsplan over hoe wijkorganen versterkt kunnen worden.

Op 30 maart krijgen alle wijkorganen een e-mail waarin staat dat de volgende documenten zullen worden opgeleverd waarbij de besluitstukken 1 en 2 voor de raad zijn en de rest bijlagen:

1. Subsidieverordening wijkorganen
2. Nota van verandering. (Waar is deze verordening anders dan die uit 2008)
3. Handreiking voor de gemeentelijke organisatie
4. Uitvoeringsplan. Zo doen we dat in de praktijk
5. De verantwoording van het participatieproces
6. Document voor de wijkraden wat wijkraden zijn en hoe zij samenwerken met de gemeente

In de e-mail worden slechts 1 en 3 meegestuurd met het verzoek deze door te nemen en opmerkingen/aanvullingen/vragen te bespreken met de opstellers. Verder wordt aangegeven dat de projectleiding en de kerngroep graag in gesprek gaan met alle wijkorganen over de nieuwe samenwerking.

— Ontbreken van de relevante stukken

Tot op heden (29-5-2023) hebben de wijkorganen de andere stukken niet ontvangen, zelfs de 'Nota van veranderingen' niet die naar de raad gaat. Ook ontbreken het in de nieuwsbrief van januari beloofde document over de samenwerking tussen gemeente en wijkorganen, de handreiking voor wijkorganen hoe dit in de praktijk kan worden uitgevoerd en het uitvoeringsplan. Het lijkt erop dat de nieuwe regeling Wijkorganen met bijbehorende Notitie Wijkorganen en Adviesafspraken is verworden tot een Subsidieverordening Wijkorganen.

— Onbevredigende antwoorden op vragen.

Op 18 april heeft de Dorpsraad Boekelo n.a.v. de e-mail op 30 maart een uitgebreide reactie gestuurd met vragen, opmerkingen en voorstellen voor verbeteringen. Verder zijn er twee gesprekken geweest met de projectleiding (En niet met de kerngroep zoals beloofd in de e-mail van 30 maart).

Op 15 mei heeft de Dorpsraad Boekelo een reactie van de projectleiding gekregen met zeer teleurstellende antwoorden op de vragen gesteld in de mail van 18-4-2023.

Hierin staat o.a. dat een dorps- wijkraad niet spreekt namens de bewoners, ook niet als die is gekozen op de manier als bij de Dorpsraad Boekelo gebeurt.

Dit is geheel in tegenspraak met wat op 9 november 2022 is gepresenteerd als trede drie van 'het getrapte model' waarin wordt gemeld dat een gekozen wijkorgaan representatief is voor de wijk.

De Dorpsraad Boekelo voelt zich misleid door in de nieuwsbrief van januari 2023 te melden dat men verder gaat met het getrapte model en vervolgens de representativiteit via verkiezingen uitsluit. In de ogen van de opstellers verwordt de taak van het (gekozen) wijkorgaan tot regelorgaan dat voor de gemeente participatiegroepen identificeert en het participatieproces controleert. **Hier past de Dorpsraad Boekelo voor.**

— Het nieuwe artikel 10 van de participatieverordening is nooit voorgelegd

Naar aanleiding van de vragen van de Dorpsraad en de opmerking dat naar onze mening de nieuwe regeling in het wettelijke kader van de Participatieverordening van de gemeente Enschede moet worden opgenomen onder het nog uit te werken artikel 10.

Bij de reactie van de projectleiding op 15 mei ook een tekst toegevoegd voor artikel 10.

Een rudimentaire tekst die nooit onder ogen is geweest van of is voorgeld aan de wijkorganen (en bij ons weten ook niet aan de kerngroep) maar wel is toegevoegd aan de stukken naar de raad.

2. GEEN HELDERE PROBLEEMSTELLING OF ANALYSE VAN HUIDIGE SITUATIE

- Een oplossing? Voor welk probleem?

Er is geen heldere analyse en probleemstelling van de huidige situatie. Het is ons daarom onduidelijk welk probleem met de nieuwe regeling(en) wordt opgelost en waar deze bijdragen aan de verbetering van het functioneren van wijk-of dorpsraden of andere participanten in gemeentelijke processen.

Het is logisch dat niet alleen erkende organen een positie krijgen. Ook voor niet-erkende wijkorganen moet ruimte zijn. Maar het valt ons moeilijk te zien, ook gezien de formele eisen (juridische vorm, passende statuten etc.) in de nieuwe subsidieverordening, dat het wezenlijk beter wordt dan in de huidige opzet.

3. DE HELE REGELING IS VERENGDT TOT, EN GEFOCUST OP DE SUBSIDIEVERORDENING

De titel zoals het naar de raad is gebracht is misleidend. Het gaat in wezen over inbreng door Dorps -en Wijkraden en afspraken over samenwerking, verplichtingen en werkwijze van de gemeente in allerlei processen zoals bij:

- Structurele samenwerking en de daarbij samenhangende subsidiëring van Wijk- en Dorpsraden
- Participatie in planvorming (zoals bedoeld in de omgevingswet).
- Rol in procedures met inspraak en uitbrengen van advies en zienswijzen.

4. ONTBREKEN ESSENTIËLE ELEMENTEN UIT DE REGELING WIJKORGANEN 2008

En met name voor besluiten met wettelijke inspraakprocedures.

In de bestaande regeling Wijkorganen 2008 met bijbehorende Notitie Wijkorganen en Adviesafspraken worden de rechten en plichten expliciet benoemd die gemeente zichzelf oplegt in relatie tot wijkorganen.

In de argumentatie van beslissingen ten aanzien van zienswijzen en bezwaren (veelal in uitgebreide procedures, c.q. buitenplanse activiteiten), wordt in de huidige praktijk naar de regeling van 2008 verwezen.

Kernelementen van de regeling uit 2008 zijn in de nieuwe opzet niet terug te vinden en zijn ingewisseld voor vrijblijvende en niet gedefinieerde containerbegrippen als participatie en 'actieve bijdrage' die ook nog in de huidige voorliggende stukken niet eenduidig gehanteerd worden.

In de regeling van 2008 is ook de rol van de wijkorganen en der verplichting van de gemeente helder beschreven niet alleen voor planvorming maar ook bij **besluiten met wettelijke inspraakprocedures**.

Dit ontbreekt geheel in de nieuwe participatie opzet.

- In de bestaande regeling gaat het om alle aangelegenheden die van invloed zijn op de wijk.
(Naar onze mening niet alleen in procedures met wettelijke inspraakprocedure maar breder)
- Representatie en legitimiteit.
Om te zorgen dat wijkorgaan namens de bewoners spreekt waren er twee vormen van legitimiteit vastgelegd: of publicatie van de aanvraag tot erkend wijkorgaan of verkiezingen.
- Verplichtingen voor het college onder de oude regeling:
 - Advies aanvraag voorafgaand aan besluitvorming
 - Nadrukkelijke motivatie bij afwijking advies
 - Schriftelijk in kennis stellen van besluit.

Deze elementen zouden moeten terugkomen in de Participatieverordening van de gemeente Enschede. Logisch zou zijn geweest dit te communiceren en in samenwerking artikel 10 van de verordening uit te werken. De nieuwe omgevingswet en daarmee samenhangende participatieverordening geven voldoende ruimte in planvormende processen al dan niet erkende Dorps- en Wijkraden een (formele) rol te geven in de participatie op de verschillende niveaus.

Sterker nog in de beantwoording van onze vragen hierover geeft de projectleiding aan:

“Met de kerngroep is lang stil gestaan bij dit onderwerp. De uitkomst is dat er veel mis gaat op dit onderdeel. De gemeentelijke organisatie is niet altijd in staat stukken tijdig ter advisering voor te leggen”

Dit ervaren wij nu juist als een van kernproblemen en dient te worden aangepakt. Het weglaten uit de nieuwe regeling is geen oplossing!

5. GEEN MEERWAARDE MEER VOOR EEN GEKOZEN DORPSRAAD EN EEN TOTALE ONDERSCHATTING HET BELANG VAN EEN GEKOZEN DORPSRAAD

Een erkend wijkorgaan samengesteld op basis van (4-jarige) verkiezingen, is niet per se het ideale model en voor alle wijken of dorpen een passende of haalbare vorm. Het is logisch dat er per wijk maatwerk nodig is.

Maar we willen toch wijzen op de sterke punten van een gekozen dorpsraad en wij zien dit als noodzakelijk voorwaarde voor de hoogste trede in participatie. **Als gekozen dorpsraad in de nieuwe opzet geen meerwaarde heeft, dan zal naar onze mening de dorpsraad Boekelo op termijn leeglopen en in de huidige vorm op houden te bestaan.** De achterliggende redenen hiervoor zijn:

— Waarborg voor continuïteit

Door de verkiezingen is er elke 4 jaar de noodzaak tot een actieve werving voor een kieslijst.

Voor de Dorpsraad Boekelo zoekt een onafhankelijke commissie breed naar nieuwe dorpsraadleden.

Zonder deze dwingende noodzaak voor het opstellen van een kieslijst stopt dit proces en zal het niet meer lukken voldoende representatieve kandidaten te vinden om de dorpsraad in huidige vorm op de been te houden.

— Representativiteit en legitimiteit.

Als gekozen wijkorgaan kunnen we namens onze bewoners spreken. Zowel de gemeente als de bewoners kunnen de dorpsraad daarop aanspreken. Dit geeft de invloed om iets te bereiken en spreekt actieve dorpsbewoners als aspirant leden aan. Daarbij is door de combinatie met gemeenteraadsverkiezingen de opkomst hoog en een hoge mate van legitimiteit.

— Meerjarige erkenning

Gemeentelijke processen en projecten duren lang. Om wat te bereiken is 4 jaar een noodzakelijke zittingstermijn en uitstekende tijdshorizon. Een mogelijk frequente wijziging van erkenning doorsnijdt dit.

— Niet vrijblijvend

Het feit dat dorpsraadsleden voor 4 jaar worden gekozen komt ten goede aan de continuïteit.

Dorpsraadsleden stappen over het algemeen niet tussentijds uit: zij hebben immers een verantwoording naar de kiezers. Sterker: zij gaan vaak voor een volgende termijn.

— Vergoeding van de verkiezingskosten.

Gemeente ondersteunt nu de Dorpsraad Boekelo bij de verkiezing onder meer bij drukken en verspreiden van de officiële stembiljetten en het vergoeden van de daarmee samenhangende verkiezingskosten.

Een gekozen dorpsraad heeft straks voor de gemeente geen extra status of meerwaarde, maar wordt slechts gezien als interne zaak van de Dorpsraad. Op termijn is er geen rechtvaardiging meer om de verkiezingskosten te vergoeden. En daarmee wordt de drempel om verkiezingen te organiseren te hoog.